

ماجرای یک تلفیق پرچالش

نگاهی به طرح تحصیل دانش آموزان استثنایی در مدارس عادی که تا رسیدن به یک هم زیستی مطلوب، فاصله دارد

پروانه رحمتی

چند سالی است که در آموزش و پرورش با هدف ارتقای کیفیت آموزشی و اجتماعی استثنایی، طرحی به نام طرح تلفیقی در حال اجرا شدن است. براساس این طرح، دانش آموزان دارای معلولیت جسمی و حرکتی که شرایط حضور در مدارس عادی را دارند، به مدارس معمولی معرفی می شوند تا دیگر دانش آموزان به تحصیل بپردازند؛ اگر چه این طرح گامی مثبت در راستای ایجاد هم زیستی و انسجام اجتماعی میان دانش آموزان است، با چالش های جدی روبه روست.

گزارش روز



عکس:فاطمه چاهری اشورا

طرح تلفیقی؛ نیازمند فرهنگ پذیرش

برای بررسی بیشتر موضوع به یکی از مدارس مشهد که این طرح در آن اجرا می شود، رفتیم و هم زمان با ساعات آغازین یک روز تحصیلی، جلو در مدرسه منتظر ماندیم تا با والدین این بچه ها صحبت کنیم. مبینا ناییناست و در مدرسه ای غیردولتی درس می خواند. مادر او دل پری دارد و مشکلات این بچه ها و خانواده هایشان در طول تحصیل را چنین شرح می دهد: بچه های نابینا در مدارس عادی با مشکلات بی شماری دست و پنجه نرم می کنند؛ هم از نظر امکانات و نیازهای آموزشی مخصوص معلولان و هم از نظر پذیرش اجتماعی افراد معلول در جامعه. مدارس ما اعتمادی به توانمندی بچه ها و دانش آموزان معلول ندارند.

او ادامه می دهد: فضاهای آموزشی باید فرهنگ سازی جامعه برای پذیرش افراد معلول را در دستور کار قرار دهند. هم اکنون در سیستم آموزشی ما اگر خانواده های دارای فرزند معلول، توان مالی خوبی داشته باشند، آن بچه معلول می تواند از نگاه برابر در جامعه برخوردار شود اما اگر چنین نباشد، متأسفانه افراد عادی را درمیان خود نخواهند پذیرفت.

این شهروند در ادامه با اشاره به ثبت نام دانش آموزان معلول می گوید: متأسفانه خیلی وقت ها موقع ثبت نام، توانایی بچه ها در نظر گرفته نمی شود. حضور بچه ها در سیستم تلفیقی برای اجتماعی شدن آن ها انجام می شود ولی خروجی کار از هدف اصلی فاصله زیادی دارد. این بچه ها اولین مشکلی که برای ثبت نام دارند، این است که در همان ابتدا با دیده شک و تردید مدیر مدرسه مواجه می شوند که آیا این بچه می تواند در محیط عادی درس بخواند؟ در بیشتر مواقع، مدیر مدرسه توصیه می کند که «بهتر است فرزندتان در مدارس استثنایی درس بخواند!». وقتی مدیر یک نظام آموزشی دولتی در سطح مدرسه از این موضوع استقبال نمی کند، چاره ای نداری مگر آنکه فرزندت را به یک مدرسه خصوصی بفرستی.

ضربه روحی شدید به دانش آموز

شهروند دیگری که فرزندش نابیناست و در همین مدرسه درس می خواند، از مشکلاتی می گوید که دانش آموز معلول پس از ورود به مدرسه، با آن ها روبه رو می شود؛ وقتی بچه ای وارد سیستم فراگیر می شود، نیاز به یک معلم رابط دارد. اما متأسفانه آموزش و پرورش استثنایی، معلم رابط به مدارس خصوصی نمی دهد. معلم رابط پلی است میان دانش آموز معلول با آن محیط؛ چه از لحاظ آموزشی، چه از لحاظ فرهنگ سازی. مشکل دیگر این است که کودکان معلول، ضربه های روحی شدیدی از طرف هم کلاسی هایشان می خورند. فرزندم پس از ششم دبستان به مدارس عادی رفت اما از سمت هم کلاسی هایش پذیرش نمی شد. او تمام تلاشش را می کرد تا با نمرات عالی توانمندی اش را ثابت کند و شاگرد اول کلاس هم بود، اما بچه های عادی نمی توانستند قبول کنند که یک دانش آموز معلول از آن ها برتر است و این آغاز رفتارهای خصمانه آن ها بود. فرزند من اغلب اوقات با تن کبود به خانه می آید؛ چرا که هم کلاسی هایش عمداً به او تنه می زنند. یک مدرسه واقعاً نیاز به معلم رابط دارد.

باتوجه به هزینه سنگین ایاب وذهاب دانش آموزان استثنایی، باید تمام نهادهای مختلف و همچنین خبران، کمک کنند تا ما بتوانیم پوشش تحصیلی مان را بیشتر کنیم

معلولیت های دانش آموزان در طرح تلفیقی



مشکلات جسمی حرکتی



آسیب دیدگی بینایی



آسیب دیدگی شنوایی



اوتیسم خفیف



برخی چالش های طرح تلفیقی



نگرش منفی برخی معلمان در جذب و تحت پوشش قرار دادن کودکان با نیاز ویژه



کلاس های شلوغ



کمبود خدمات توان بخشی



نظارت ناکافی بر روابط منفی هم سالان



کمبود خدمات توان بخشی



کمبود خدمات توان بخشی



کمبود خدمات توان بخشی



کمبود خدمات توان بخشی

آموزش ۱۰۰۰۰ دانش آموز با طرح تلفیقی

دو نوع مدرسه داریم که یکی مدرسه پشتیبان است و دیگری مدرسه پذیرا. مدارس پشتیبان، مدارس استثنایی همان منطقه هستند که خود مان مشخص کرده ایم یا اینکه معلول درگروه خاصی است که حمایت می شود و مدرسه پذیرا هم مدرسه ای است که دانش آموز دارای معلولیت در آنجا تحصیل می کند.

وی می افزاید: برخی تسهیلاتی که بچه ها چه از لحاظ آموزشی یا محتوایی و چه از لحاظ فیزیکی در مدرسه نیاز دارند، نیز با هماهنگی های لازم با مدرسه و معلم پذیرا فراهم می شود و معلم رابط پیگیری می کند و تاجایی که بشود، مشکل را رفع می کنیم.

روحانی همچنین درباره کمک هزینه های توان بخشی می گوید: این هزینه ها معمولاً از خود سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور به عنوان یک بسته حمایتی توان بخشی، هرساله تصویب می شود که ما معمولاً دانش آموزان را براساس نیازمندی تقسیم بندی می کنیم و خانواده های نیازمند را در اولویت قرار می دهیم و براساس آن، هزینه های توان بخشی مثل گفتاردرمانی، کاردرمانی یا بخشی از هزینه های تهیه سمک، ویلچر واکر را تا سقف معینی به خانواده ها پرداخت می کنیم.

رئیس آموزش و پرورش استثنایی استان درباره امکانات این مجموعه برای دانش آموزان استثنایی هم می گوید: سعی کردیم برای دانش آموزان استثنایی، فضای آموزشی استاندارد را ایجاد کنیم که در خیلی از مناطق و نواحی، این فضاها از لحاظ استاندارد، امکانات پرایشان فراهم شده است. در برخی مناطق و شهرستان ها نیز این امکانات ویژه آموزشی درحال تکمیل است؛ چه از لحاظ فضای آموزشی و فیزیکی و چه از نظر محتوایی مانند مناسب سازی های سخت افزاری و نرم افزاری.

تألیف ۳ جلد کتاب، ویژه بچه های اوتیسم

دریم. پیش از ۱۴۰۰ مدرسه عادی یا پذیرا هم در مشهد وجود دارد که پذیرای دانش آموزان با نیاز ویژه هستند.

رئیس آموزش و پرورش استثنایی استان می گوید: مهم ترین دغدغه ما، ایاب وذهاب دانش آموزان استثنایی است. باتوجه به هزینه سنگین ایاب وذهاب دانش آموزان استثنایی، باید تمام نهادها از جمله شهرداری و نهادهایی که در این باره مسئولیت های اجتماعی دارند و همچنین خیران، کمک کنند تا ما بتوانیم پوشش تحصیلی مان را بیشتر کنیم؛ البته خراسان رضوی در پوشش تحصیلی و جذب نوآموزان و دانش آموزان استثنایی رتبه اول کشوری را دارد، اما ازسویی فقط حدود ۱۰ درصد پوشش تحصیلی استثنایی کشوری مربوط به این استان است و امیدواریم با همکاری سازمان های مربوط، این مشکلات و دغدغه ها کاهش یابد تا جامعه به مکان بهتری برای این افراد تبدیل شود.



دیدگاه

حکایت یک میهمانی مجلل در دانشگاه

دانشجو



دکتر مهدی بیاراحمدی خراسانی

افرادی که به دانشگاه می آیند، به چند دسته تقسیم می شوند؛ برخی صرفاً برای کسب مدرک تحصیلی به منظور بهره مندی از یک جایگاه اجتماعی یا به دلیل اجبار ازسوی خانواده، محل کار یا دلالی از این دست وارد دانشگاه می شوند. گروهی چاره ای جز ادامه تحصیل ندارند؛ شامل افرادی که فعلاً بیکار هستند و فکر می کنند این مسیر می تواند تغییری در روند زندگی یا حتی کار آن ها ایجاد کند. گروه دیگر، دانشجویانی هستند که واقعاً از سر علاقه به دانش و پژوهش و برای رسیدن به هدف و مقصدی خاص، رشته ای را انتخاب کرده و در آن به تحصیل مشغول شده اند. مسلماً بسته به نوع هدف و نحوه ورود دانشجو به دانشگاه، شیوه نگرش او به محیط و جایگاه آموزش عالی و رفتار و خواسته هایش در این محیط، متفاوت خواهد بود.

دانشگاه

با وجود همه محدودیت ها، مدرک گرایی ها و کیفیت نازل برخی دانشگاه ها، کماکان معتقدم مهم ترین راه پیشرفت و توسعه کشور، «توسعه علم و جنبش نرم افزاری» از طریق دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی است. یکی از مسائلی که در این راستا بسیار اهمیت دارد، توسعه فرهنگ «تلاش» و افزایش سرمایه «امیدواری» جوانان و دانشجویان است. امروز افراد بسیاری در جامعه بذر ناامیدی می کارند و دلشان نمی خواهد دانشگاه جای خوبی باشد. علاوه بر این مسئله، اتفاقاتی را برخی دانشگاه ها و استادان رقم می زنند که جایگاه ارزشمند دانشگاه، دانشجو و علم آموزی را خدشه دار می کند. صندلی فروشی، اعطای نمره و امتیاز به دانشجو به دلیل برخی اقدامات و عوامل غیرعلمی و پژوهشی، همچنین نگاه صرفاً اقتصادی به دانشجویان یا به اصطلاح شهریه محوری، برخی از این اتفاقات است.

درس و پایان نامه

در هر صورت طبق قانون و براساس سرفصل های مصوب، هر دانشجو باید تعدادی واحد درسی را بگذراند یا به اصطلاح پاس کند و بعد در مقاطع تحصیلات تکمیلی، شامل دوره های کارشناسی ارشد و دکتری، موضوع پژوهشی خاصی را انتخاب و با کمک استاد راهنما و مشاوره، درباره آن، تحقیق کند و سرانجام به دفاع از پایان نامه خود بپردازد تا بتواند از آن مقطع تحصیلی فارغ التحصیل شود. آنچه گفته شد، روند طبیعی و قانونی هر دانشجو در دانشگاه است. اما آنچه سبب می شود جایگاه علم، دانش و دانشگاه در کشور همانند گذشته نباشد، علاوه بر عواملی همچون کمیت گرایی و مدرک گرایی در نظام آموزشی، ایجاد روند ها و رسومی است که به وجهه دانشگاه، استاد و دانشجو آسیب می رساند. یکی از این عوامل، نحوه برگزاری جلسات دفاع از پایان نامه و اتفاقاتی است که در آن رخ می دهد.

آسیب شناسی پایان نامه ها

هر که با دانشگاه و دانشجو سروکار دارد، دیگر به خوبی می داند که متأسفانه وی تعارف، بسیاری از پایان نامه های دانشجویی هیچ ارزشی ندارند. برخی از آن ها هیچ مشکلی از کشور را حل نمی کنند یا پیشنهادی برای بهتر شدن روند نامه می دهند، برخی صرفاً کپی برداری هستند و ارزش ذاتی ندارند. تعدادی از آن ها روند علمی دقیقی را طی نکرده اند و بدین ترتیب نتایج آن ها قابل استناد نیست و خلاصه اینکه سالانه هزاران نفر در رشته های مختلف در سراسر کشور از دانشگاه های رنگارنگ، فارغ التحصیل می شوند ولی آن چنان که باید و شاید، کمکی به توسعه علم نمی کنند و به بیان ساده تر آن چنان کم کمیت دارند، کیفیت ندارند.

آسیب شناسی جلسات دفاع

از گذشته ها مرسوم بوده که دانشجو بعد دفاع از پایان نامه خود به منظور تقدیر از استادانی که در روند تنظیم این مستند علمی به وی کمک کرده بودند، با هدایای محدودی از آن ها تشکر می کرد. اما این سنت حسنه که می توانست قدرشناسی و محبت را به نمایش بگذارد، همانند بسیاری از آداب و رسوم ما به تشریفات و انحراف کشیده شده و ماهیت اصلی خود را از دست داده است. چیزی که مستحب بود و اختیاری، برای برخی ها امری واجب و اجباری شده است. جلسات دفاع در برخی دانشگاه ها همچون یک میهمانی مجلل برگزار می شود. از پذیرایی و فیلم برداری گرفته تا هدایا و... هرچند استادان پرشماری هرگز وارد این حواشی نمی شوند و هرگز از این روند که وجهه و اعتبار علمی را خدشه دار می کند، راضی نیستند اما متأسفانه گروه اندک و معدودی این اتفاق را دامن می زنند و دانشجو را به شدت به زحمت می اندازند. دانشجو که باید صرفاً استرس مطلوب علمی و دفاع از پایان نامه خود را داشته باشد، گرفتار حواشی غیرمربوطی می شود که او را از هدف اصلی خارج می سازد؛ امری که خوشایند نیست و آسیب های فراوانی به دنبال دارد، حتی برخی دانشگاه ها دستورالعمل ها و ابلاغیه هایی برای سامان دادن به این امر تهیه کرده اند. ساخت علم و دانش مقدس است، استاد، دانشجو و دانشگاه محترم هستند و هرگز نباید با اتفاقات کم اهمیتی از این جنس، خدشه ای بر این حرمت و تقدس وارد شود که در غیر این صورت، ظلم بزرگی به جامعه علمی کشور خواهد بود.

روی خط جامعه

اعزام بدون مجوز دانش آموزان به مسابقات جهانی، ممنوع!

رئیس سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان، درباره وعده های مؤسسه های غیرمجاز برای اعزام دانش آموزان به مسابقات جهانی هشدار داد.

به گزارش مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی وزارت آموزش و پرورش، الهام باوری گفت: اعزام بدون مجوز دانش آموزان به مسابقات جهانی، ممنوع است و خانواده ها فریب وعده های مؤسسه های غیرمجاز را نخورند.

وی گفت: مؤسسه های غیرمجاز با سوء استفاده و دریافت مبالغی هنگفت از خانواده ها، دانش آموزان را بدون مجوز به مسابقات جهانی اعزام می کنند که در این بین، نشان ها و دیپلم هایی نیز به دانش آموزان اعطا می شود که هیچ ارزش علمی در کشور و حتی خارج از کشور ندارد.

افزایش مبلغ اضافه کاری پرستاران؛ در دستور کار دولت

رئیس سازمان نظام پرستاری گفت: افزایش مبلغ اضافه کاری و استخدام پرستاران با پیگیری وزیر و همکاری سازمان برنامه و بودجه در دستور کار قرار دارد. به گزارش ایرنا، دکتر احمد نجاتیان افزود: سیاست این سازمان، اختصاص بخش مهم استخدام به مناطق کمتر توسعه یافته و نیازمند به جذب پرستار است. در حال حاضر به دلیل مشکلات موجود، با کمبود پرستار مواجه هستیم.

درمان رایگان مبتلایان به سرطان پستان در مناطق محروم

رامین صرامی فروشانی، رئیس پژوهشکده سرطان معتمد جهاد دانشگاهی، از غربالگری، تشخیص و درمان رایگان زنان مبتلا به سرطان پستان در طرح های جهادی این پژوهشکده خبر داد و گفت: بیماران شناسایی شده در طرح های غربالگری رایگان پژوهشکده در مناطق محروم و نیازمند درمان، به پلی کلینیک فوق تخصصی پژوهشکده ارجاع داده می شوند تا رایگان تحت درمان قرار گیرند.